

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 549/2023-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ľubomírom Kaščákom, advokátom, Horná 35, Banská Bystrica, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní sp. zn. 16C/103/2006 (od 1. júna 2023 Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B3-16C/103/2006) takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. marca 2023 (Rvp 761/2023) a ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. apríla 2023 (Rvp 1025/2023) domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 16C/103/2006 (od 1. júna 2023 Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B3-16C/103/2006). Navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a aby mu priznal finančné zadost'učinenie 43 900 eur a náhradu trov konania.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. PLs. ÚS 9/2023-5 z 26. apríla 2023 boli ústavné sťažnosti spojené na spoločné konanie, ktoré je ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 761/2023.

II.

Skutkové východiská

3. Sťažovateľ sa v napadnutom konaní domáha proti žalovaným zaplata sumy 25 795,99 eur z titulu odmeny za poskytnuté právne služby. Okresný súd rozsudkom z 27. novembra 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobe vyhovel a zaviazal žalovaných zaplatiť sťažovateľovi spoločne a nerozdielne sumu 25 795,99 eur s príslušenstvom. Zároveň si okresný súd vymienil, že o trovách bude rozhodnuté do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v rozsudku zo 14. mája 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) výrokom I potvrdil rozsudok okresného súdu a priznal žalobcovi voči žalovaným nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Výrokmi II až IV potvrdil uznesenia okresného súdu z 24. októbra 2013 (uloženie poriadkovej pokuty žalovanému 2), zo 17. apríla 2015 (nepriзнание oslobodenia od súdnych poplatkov žalovanému 2) a z 28. apríla 2015 (uloženie povinnosti žalovaným zaplatiť spoločne a nerozdielne súdny poplatok za odvolanie). Rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu nadobudol právoplatnosť 22. júla 2019 a vykonateľnosť 26. júla 2019. Proti výrokom I, III a IV rozsudku krajského súdu žalovaní podali 16. septembra 2019 dovolanie.

4. Ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 159/2021-35 z 1. júna 2021, ktorý nadobudol právoplatnosť 22. júna 2021, konštatoval zbytočné prietahy okresného súdu v napadnutom konaní pri vykonávaní úkonov v dovolacom konaní, pri oprave rozsudku a pri rozhodovaní o trovách konania, vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietahov a sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie 500 eur. Po právoplatnosti nálezu ústavného súdu okresný súd 18. júna 2021 predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o dovolaní. Najvyšší súd uznesením z 22. augusta 2023 zrušil výrok I rozsudku krajského súdu a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie voči výrokom III a IV odmietol.

III.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ poukazuje na skoršie nálezy ústavného súdu, ktorými bolo vyslovené porušenie identických práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní (nálezy č. k. III. ÚS 100/2019-52 zo 16. júna 2020 a č. k. I. ÚS 159/2021-35 z 1. júna 2021). V prerokúvanej veci okresný súd meritórne rozhodol, avšak sťažovateľ namieta, že dosiaľ nebola vyznačená správna a použiteľná doložka vykonateľnosti na týchto rozhodnutiach, čím je sťažovateľovi znemožnené podať návrh na vykonanie exekúcie proti žalovaným. Uvedeným postupom je takto ohrozená materiálna vykonateľnosť meritórnych rozhodnutí. Obdobne sťažovateľ namieta aj postup okresného súdu a jeho rozhodnutie v súvislosti s návrhom na opravu chýb v písaní a počítaní a iných zrejmych nesprávnych v meritórnom rozhodnutí spočívajúcom v nesprávnom označení sťažovateľa ako fyzickej osoby, a nie ako advokáta. Proti opravnému uzneseniu okresného súdu sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom okresný súd dosiaľ nerozhodol. Uvedená skutočnosť tiež prispela k nesprávnej vyznačeniu doložky právoplatnosti a vykonateľnosti na meritórnych rozhodnutiach,

keď okresný súd nevyčkal na nadobudnutie právoplatnosti opravného uznesenia. Ide pritom o jednoduchú činnosť súdu, ktorá už priamo nesúvisí s rozhodovaním vo veci samej.

6. Sťažovateľ súčasne namieta, že okresný súd ani po právoplatnosti a vykonateľnosti meritórneho rozhodnutia nerozhodol doteraz o náhrade trov prvoinštančného konania a náhrade trov odvolacieho konania. Aj v tomto prípade ide o jednoduchú činnosť všeobecného súdu, ktorá ale má výrazný dopad na sťažovateľa.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Sťažovateľ v petitoch ústavných sťažností označil za zásah porušujúci jeho označené práva postup okresného súdu v napadnutom konaní ako celku, teda nielen jeho úsek po právoplatnosti ostatného nálezu ústavného súdu. Ústavný súd preto vzal za rozsah sťažovateľovho návrhu na začatie konania, ktorý je preň podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) záväzný, celé napadnuté konanie, tak ako je to uvedené aj v záhlaví tohto uznesenia.

8. Keďže ústavný súd už z hľadiska označených práv sťažovateľa konanie okresného súdu sp. zn. 16C/103/2006 meritórne preskúmal v nálezoch č. k. III. ÚS 100/2019-52 zo 16. júna 2020 a č. k. I. ÚS 159/2021-35 z 1. júna 2021, v ktorých zároveň konštatoval porušenie týchto práv sťažovateľa, vznikla prekážka veci rozhodnutej pre opätovný ústavno-súdny prieskum predmetného konania na okresnom súde z pohľadu sťažovateľom označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote, a to v jeho úseku do právoplatnosti ostatného nálezu č. k. I. ÚS 159/2021-35 z 1. júna 2021, teda do 22. júna 2021. V tejto časti preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

9. Sťažovateľ namieta zbytočné prietahy v napadnutom konaní, a to štádium konania, v ktorom okresný súd podľa sťažovateľa neopatrilo meritórne rozhodnutie správnou doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti a dosiaľ nerozhodol právoplatne o návrhu na opravu meritórneho rozhodnutia. Sťažovateľ súčasne namieta postup okresného súdu v napadnutom konaní v štádiu rozhodovania o náhrade trov konania.

10. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04). Porušenie základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu, a to (i) právnu a faktickú zložitosť veci, (ii) správanie účastníka, (iii) postup súdu (I. ÚS 41/02) a význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

12. Ústavný súd v náleze č. k. I. ÚS 159/2021-35 z 1. júna 2021 (v bode IV.17) argumentáciu sťažovateľa o spôsobení zbytočných prietáhov nevyznačením doložky právoplatnosti a vykonateľnosti na rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu nepovažoval za dôvodnú. Ústavný súd zistil, že doložka právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku okresného súdu, ako aj rozsudku krajského súdu bola vytvorená 7. augusta 2019. Okresný súd následne zaslal vytvorenú doložku právoplatnosti rozsudku krajského súdu (ako elektronického úradného dokumentu) do elektronickej schránky právneho zástupcu sťažovateľa, ktorému táto bola doručená 8. augusta 2019. K zaslaniu doložky právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku okresného súdu nedošlo z dôvodu, že tento rozsudok bol vytvorený v listinnej podobe. Pokiaľ teda sťažovateľ spolu so svojou žiadosťou o vyznačenie doložky nezaslal aj rovnopis rozsudku okresného súdu v listinnej podobe, nebolo možné jeho žiadosti vyhovieť. Ústavný súd k tvrdeniu sťažovateľa, že okresný súd vyznačil doložku právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku okresného súdu s chybami, a nie v znení jeho opravného uznesenia, konštatoval, že opravné uznesenie v dôsledku sťažovateľom podaného odvolania nenadobudlo právoplatnosť, a preto tvrdenia o spôsobení zbytočných prietáhov postupom okresného súdu nesprávnym vytvorením doložky považoval za nedôvodné.

13. Keďže v predchádzajúcom konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 159/2021 bol meritórne preskúmaný postup okresného súdu v napadnutom konaní a námietka sťažovateľa o spôsobení zbytočných prietáhov nevyznačením doložky právoplatnosti a vykonateľnosti na rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu bola vyhodnotená ako nedôvodná, podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť v tejto časti neprípustná.

14. V súvislosti s návrhom sťažovateľa na opravu rozsudku okresného súdu ústavný súd zistil, že okresný súd o návrhu sťažovateľa rozhodol opravným uznesením z 23. marca 2021, ktorým opravil zjavnú nesprávnosť rozsudku okresného súdu v jeho záhlaví v zmysle toho, čo sťažovateľ požadoval v návrhu na opravu (sťažovateľ označil ako advokáta s uvedením sídla a IČO, pozn.) s tým, že neuviedol označenie registra, ktorý žalobcu ako podnikateľa zapísal, a číslo zápisu. Sťažovateľ preto 21. apríla 2021 podal proti opravnému uzneseniu odvolanie, v ktorom sa domáhal uvedenia, že ako advokát je zapísaný v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou pod číslom 4223.

15. Ústavný súd uvádza, že sťažovateľ využil odvolanie ako riadny opravný prostriedok proti opravnému uzneseniu, teda si musel byť vedomý toho, že tým prirodzene dochádza k oddialeniu právoplatného rozhodnutia vo veci jeho návrhu. Navyše skutočnosť, že o jeho odvolaní nebolo dosiaľ rozhodnuté, je bez významu pre konštatovanie stavu právnej neistoty sťažovateľa. Požadovaná oprava sa týka len označenia sťažovateľa ako advokáta v záhlaví rozhodnutia bez toho, aby sa výrok opravného uznesenia dotkol práv a povinností sporových strán. Preto opravné uznesenie nemá dosah na právoplatnosť či na materiálnu vykonateľnosť rozsudku okresného súdu, a teda sťažovateľovi nič nebránilo v podaní návrhu na vykonanie exekúcie. Ústavný súd preto konštatuje, že právna neistota spočívajúca v tom, že o návrhu na opravu rozsudku okresného

súdu nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté, nie je spôsobilá zasiahnuť do základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie namieta. Ústavná sťažnosť je preto v tejto časti zjavne neopodstatnená.

16. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že o odvolaní je príslušný rozhodnúť krajský súd, čo predpokladá, že mu okresný súd predloží vec na rozhodnutie. V okolnostiach prípadu sťažovateľa však okresný súd uprednostnil vykonávanie úkonov v dovolacom konaní a následné predloženie veci dovolaciemu súdu na rozhodnutie o dovolaní, ktoré z pohľadu významu veci má prednosť pred rozhodovaním o odvolaní proti opravnému uzneseniu v sťažovateľom požadovanom smere.

17. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že okresný súd dosiaľ nerozhodol o náhrade trov prvoinštančného a odvolacieho konania, ústavný súd vo vzťahu k tejto etape konania prízvukuje kritérium významu predmetu rozhodovania pre sťažovateľa, ktorý je *in abstracto* daný tým, že agenda trov konania predstavuje vedľajšiu agendu s podstatne nižším vplyvom na stav právnej neistoty ako pri nerozhodnutí veci samej (III. ÚS 451/2022). *In concreto* zas ústavný súd akcentuje, že od 16. septembra 2019 prebiehalo na okresnom súde konanie o dovolaní žalovaných. Pasivitu okresného súdu pri rozhodovaní o náhrade trov v tejto etape konania posudzoval už ústavný súd v náleze č. k. I. ÚS 159/2021 z 1. júna 2021 a z hľadiska rešpektovania označených práv sťažovateľa v čase od uplynutia lehoty na rozhodnutie o náhrade trov až do 1. júna 2021 ju vyhodnotil ako vadnú. I. senát ústavného súdu implicitne neakceptoval (body 21 a 22 nálezu I. senátu) ani vtedy prednesenú obranu okresného súdu o potrebe vyčkať na výsledok dovolacieho konania. Pri rozhodovaní o aktuálnej ústavnej sťažnosti však už ústavný súd disponuje skutkovými poznatkami, ktoré v konaní sp. zn. I. ÚS 159/2021 z objektívnych chronologických dôvodov poznateľné byť nemohli. Najvyšší súd ako súd dovolací totiž rozhodnutím z 22. augusta 2023 zrušil právoplatný rozsudok krajského súdu (v potvrdzujúcom výroku) a vec mu vrátil na ďalšie konanie, čím vzniká potenciál priameho dopadu na výrok o trovách odvolacieho (a v závislosti od ďalšieho procesného vývoja konania ako celku aj prvoinštančného) konania. Potvrdilo sa teda, že prípadné skoršie rozhodnutie okresného súdu o trovách konania by bolo predčasné a s ohľadom na výsledok dovolacieho konania by nebolo spôsobilé nastoliť právnu istotu sťažovateľa v parciálnom aspekte konania týkajúcom sa náhrady jeho trov.

18. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

19. Ústavný súd s poukazom na uvedené ústavnú sťažnosť sťažovateľa namietajúcu prietahy v napadnutom konaní v štádiu rozhodovania o návrhu na opravu meritórneho rozhodnutia a o trovách konania po právoplatnosti nálezu ústavného súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

20. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti zostalo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami formulovanými v sťažnostnom petite (príkaz konať, finančné zadosťučinenie, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. októbra 2023

Robert Šorl
predseda senátu